

СЕКЦІЯ 8. ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ МОЛОДІ СМИСЛИ, СТРАТЕГІЇ, ПРАКТИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-389-0-21>

ЦИФРОВА КУЛЬТУРА І МОЛОДЬ: НОВІ ЦІННОСТІ ТА ВИКЛИКИ

Грабовець Ірина Володимирівна

*кандидат соціологічних наук, доцент,
завідувач кафедри соціології та масових комунікацій*

Черноус Людмила Сергіївна

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціології та масових комунікацій
Криворізький державний педагогічний університет
м. Кривий Ріг, Україна*

У сучасному світі ми говоримо про зародження нового типу культури – цифрової, визначальним чинником якої є використання високих інформаційних технологій. Для розкриття специфіки сучасної електронної культури важливо звернутися до загальних особливостей інформаційної епохи, в умовах якої вона виникла. Ця епоха формується з кінця ХХ століття і пов'язана з масовим впровадженням інформаційних систем у сферу виробництва, управління та комунікацій. Дослідження у галузі кібернетики сприяли утвердженню інформації як базової категорії фізики і космології, а також впровадженню подібних термінів і понять в інші галузі науки, включаючи гуманітарні. «Інформація» стала найпопулярнішим науковим поняттям, починаючи з 60-х років минулого століття, що призвело до того, що багато аспектів сучасності отримали визначення як «інформаційна» епоха.

Цифрова культура – це комплекс цінностей, знань, навичок, практик, ідей, творчих виявів та способів спілкування, які формуються та розвиваються в контексті використання цифрових технологій. В англomовному дискурсі даний напрям досліджень отримав назву Digital Humanities. Серед тих, хто працює у цьому напрямку, можна назвати роботу Н. Негрепонтє «Being Digital» (1995), у якій розглядається комп'ютеризація усіх сфер нашого життя [1]. Впровадженню поняття «E-culture» у науковий обіг сприяв А. Ронкі [2], який дослідив

вплив інформаційних технологій на формування особливої – електронної, цифрової, віртуальної – культури.

Електронна культура, Digital Culture, E-culture – це насамперед нова сфера людської діяльності, пов'язана зі створенням електронних копій духовних і матеріальних об'єктів, включаючи твори мистецтва, науки, літератури, кіно тощо. До електронної культури відносять і твори, які безпосередньо створюються у електронній формі, наприклад, мережеве мистецтво, реконструкції у віртуальній реальності, нові інтерактивні твори. До електронної культури також включають електронні форми зберігання об'єктів культурної спадщини (бібліотек, музеїв, архівів). Взаємозв'язок між «цифровою культурою» та «цифровими технологіями» полягає у тому, що цифрові технології створюють умови для формування, розширення та еволюції цифрової культури.

Найбільш активними творцями творів цифрової культури сьогодні є молодь, оскільки саме ця соціально-демографічна група володіє більш глибокими знаннями про цифрові технології та їх використання порівняно з людьми старшого покоління. Вони є експертами в галузі соціальних мереж, мобільних додатків, веб-розвитку та інших аспектів цифрового світу. Молодь виявляє глибокий інтерес до творчості в цифровому середовищі. Вони створюють власні мультимедійні проекти, інтерактивні веб-сайти, відео та аудіо контент, що сприяє розвитку цифрової культури. Молодь впроваджує і новаторські ідеї та підходи у розвитку цифрової культури. Вони створюють стартапи, ініціюють проекти з використанням новітніх технологій та впроваджують інноваційні рішення в різні галузі [3].

Разом з тим науковці зазначають, що вже сьогодні людство повинно замислитися над тим, як реагувати на нові феномени, як продовження тривалості життя, «спроєктовані діти», вилучення інформації з людської пам'яті та багато чого іншого [4, с. 101]. Цифрова культура може призвести до віртуальної ізоляції, коли молодь проводить більше часу в онлайн-середовищі, а не в реальному житті. Це може викликати відчуття самотності та привести до відсутності соціальних навичок. Постійне спілкування в онлайні, порівняння себе з іншими на основі соціальних мереж та викладання особистого життя в Інтернет може спричинити стрес, тривогу та негативні наслідки для психічного здоров'я. Ці факти свідчать про те, що світ сьогодні набув нового етапу радикальних змін, що наступив новий етап історії розвитку людства. Передові технології сформували нові ціннісні орієнтації smart-суспільства [4, с. 102]. Ці цінності базуються на таких нових відкриттях, як: 1) штучний інтелект; 2) робототехніка; 3) адитивне виробництво; 4) нейротехнології; 5) біотехнології; 6) віртуальна та доповнена реальності; 7) нові матеріали; 8) енергетичні технології.

Умови цифрового світу накладають на нас нові виклики та завдання, серед яких головним є вміння ефективно керувати складними технологіями, що змінюють наше сприйняття світу. Щоб успішно функціонувати в цифровому середовищі, потрібно переглянути своє ставлення до цих технологій та розвинути нові цифрові цінності, такі, як цифрова культура, цифрова свідомість, цифрове мислення та цифровий світогляд.

Навчання керуванню цифровими технологіями стає важливим елементом сучасної освіти. Наша здатність адаптуватися до цифрового середовища, що розвивається швидкими темпами, визначатиме наш успіх і вплив на майбутнє, тому формування цифрових компетентностей у молоді стає необхідністю, а розвиток нових цифрових цінностей є ключем до успішного інтегрування в цифровий світ.

Література:

1. Negroponte N. Being Digital / by Nicholas Negroponte. Paperback edition, New York: Alfred A. Knopf, 1996. Режим доступу: <https://web.stanford.edu/class/sts175/NewFiles/Negroponte.%20Being%20Digital.pdf>

2. Ronchi A.M. E-Culture. New York : Springer-Verlag, LLC, 2009. 486 p. Режим доступу: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-01842-9_3

3. Bauerlein M. The Dumbest Generation: How the Digital Age Stupefies Young Americans and Jeopardizes Our Future (Or, Don't Trust Anyone under 30). New York: Jeremy P. Tarcher / Penguin, 2009. 272 p. Режим доступу: <https://edt210gamestechsociety.files.wordpress.com/2013/08/2008-bauerlein-the-dumbest-generation-p1-10.pdf>

4. Воронкова В. Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія / В.Г. Воронкова, В. О. Нікітенко. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. 460 с. Режим доступу: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/6591/1/0048996.pdf>